Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 151 Maribor, sreda 8. julija 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Stroški za armade pred svetovno vojno in danes.

BRUSELJ, 8. jul. Ob priliki otvoritve 23. svetovnega kongresa za mir je belgijski senator Lafontaine ugotovil, da so l. 1914 znašali stroški za armade v vseh državah 11 milijard, po vojni pa znašajo 147 milijard letno.

Za in proti splošni konferenci

FRANCOZI SMATRAJO, DA NI POTREBNA.

PARIZ, 8. jul. V merodajnih francoskih krogih je angleški predlog, naj bi se kmalu sklicala konferenca vseh na Youngovem načrtu interesiranih držav v London, naletel na odpor. V Parizu so mnenja, da so vsa vprašanja, ki niso rešena v sporazumu o Hoovrovem predlogu, čisto tehnični problemi, ki jih je urediti potom direktnih pogajanj med dotičnimi državami. Tudi v vprašanju komiteja ekspertov še ni dosežena edinost. Angleži zahtevajo, da se sestanejo strokovnjaki najkasneje 13. tm., Francozi pa so določili kot termin 15. tm.

»L'Oeuvre« je mnenja, da bi bilo najbolje združiti vse za julij nameravane obiske Hendersona in Macdonalda v Berlinu ter obiske Brüninga in Curtiusa v Rimu in Parizu v eno vsedržavno konferenco, ki bi imela nalogo, razčistiti vsa velika odprta vprašanja evropskega kontinenta. To bi bilo tem lažje, ker so tudi Zedinjene države sedaj izjavile svojo pripravljenost, se odslej udeležiti vseh konferenc, ki bi bile kakorkoli v zvezi s Hoovrovim načrtom in njegovo izvedbo.

Papež na umiku pred laburisti

ALI SME BITI DOBER KATOLIČAN ČLAN SOCIJALISTIČNE STRANKE?

LONDON, 8. julija. Papeževa enciklika »Quadragesimo anno« je v Angliji izzvala veliko pozornosti. Sprva ji niso pripisovali večjega pomena, dokler niso bili opozorjeni na odstavek, ki pravi, da dober katolik ne sme biti obenem član socijalistične stranke. Ta dogmatična ugotovitev je v laburističnih krogih izzvala nevoljo. Tega v Vatikanu niso pričakovali, zato so v Rimu takoj zatrobili na umik. Kardinal Bourne je dobil od kurije izrecen nalog, da avtoritativno ugotovi, da papeževa enciklika nima v mislih laburistične stranke, dasi je tudi v vrstah druge internacijonale. Kardinal Bourne je tudi povdaril, da je Vatikanu dobro znano, da so angleški socijalisti tudi dobri katoličani in da enciklike torej ni smatrati kot napad na laburistično stranko.

Poročevalec socijalističnega »Daily Heralda« je dobil avtentične informacije o pomenu odstavka v encikliki, novo razlago, ki je vodilne laburistične kroge pomirila. Papež po informacijah poročevalca še ni meritorno obravnaval dogmatičnega vprašanja, ali sme biti dober katoličan tudi član kakšne socijalistične stranke.

Moratorij za bolgarske kmete

SOFIJA, 8. jul. Poljedelski minister Gičev je v včerajšnji seji vlade predlagal, naj bi se v svrho omiljenja strašne gospodarske krize na deželi dovolil kmetskemu prebivalstvu trimesečni odlog za plačila in dajatve. Tudi vsa plačila davkov, dražbe itd. naj bi se v tem času ustavile. Medtem bo spravljena žetev, in takrat bo naloga vlade, da varuje žitne cene z odredbami o maksimiranju, kakor je po drugih državah z žitnim gospodarstvom. V vladnih krogih so predlog ministra Gičeva simpatično sprejeli in je že v prihodnjih dneh pričakovati tozadevnih pravilnikov.

Senzacija v radiotelegrafiji

PARIZ, 8. julija. Inž. Belin, znani izumitelj na polju brezžične telegrafije, je predložil akademiji znanosti svoj novi senzacijonalni izum, ki omogoča tajnost prenosa brezžičnih brzojavk. Prenos brzojavk lahko čita samo prejemnik. Postopek je v stalnem in menjajočem sinhroniziranju med pošiljalcem in prejemnikom ter v vnaprej dogovorjenih znakih. Izum se bo predvsem preizkušal v prenosu vojnih dokumentov in v diplomatski službi.

Neprestane tatvine koles na sodišču.

V razmeroma kratkem času je bilo iz veže Okrožnega sodišča ukradenih okrog 30 koles. Nedavno tega je nekdo »sunil« kolo odvetniku dr. Kieserju, včeraj pa trem kmetom. — Isti pojav so zabeležili tudi v veži deželnega sodišča v Ljubljani, kjer so si pa pomagali s tem, da so nastavili za nadzorstvo koles skromnega sodnega vpokojenca proti malemu honorarju. Od takrat je konec kolesarskih srak... Ali ne bi kazalo, da bi se v Mariboru uvedla ista praksa. Gotovo bi vsak kolesar za varstvo svojega vozila rad prostovoljno odmaknil kak dinar za čuvanje.

V sosedni fari obstreljen.

V mariborsko splošno bolnico so prepeljali včeraj 23-letnega Dragotina Belšaka iz Moravcev pri Ljutomeru, katerega je neki še neizsledeni neznanec v Trbegovcih ustrelil v levo nogo.

Pod voz je prišel

v Bresternici pri Mariboru 70letni Ignac Sabler. Pri tem si je zlomil desno nogo pod kolenom. Ponesrečenca so včeraj prepeljali domači v splošno bolnico.

Pri napajanju konj

je v Bukovcu domači konj udaril 18-letnega Janeza Amonas kopitom v glavo ter mu zelo opasno ranil levo oko. — Ponesrečenca so morali prepeljati v splošno bolnico.

Profesorski kongres

POROČILO PREDSEDNIKA O DELU GLAVNE UPRAVE. — NA MARIBORSKEM OTOKU IN V RAZSTAVI. — ZAKLJUČEK KONGRESA.

MARIBOR, 8. julija. Po slavnostni otvoritvi se je pričel redni kongres, ki ga je otvoril s premišljenim govorom zaslužni predsednik osrednjega odbora g. Nedeljko Divac. Njegov govor se je nanašal

na delo glavnega odbora v preteklem letu,

ki je bilo posvečeno izboljšanju položaja profesorskega stanu in pa procvitu našega srednjega šolstva. Posebno pozornost je posvečal odbor akciji za zgraditev profesorskega doma v Beogradu.

Mnogo posla je imel glavni odbor tudi z novim uradniškim zakonom, ki je v marsičem okrnil pravice srednješolskih profesorjev, katere so si pridobili po desetletni borbi z novim zakonom o srednjih šolah. Odboru je uspelo, da se je ohranil prestiž in položaj srednješolskih nastavnikov ter da so ostali njihovi prejemki v skladu s prejemki ostalih državnih nameščencev iste kvalifikacije.

Nerešeno je še vedno vprašanje veroučiteljev in ruskih profesorjev. Glavni odbor je izposloval obljubo, da bodo prejemki veroučiteljev izenačeni s prejemki in položajem ostalih profesorjev. V teku prihodnjega leta bo najbrže ugodno rešeno tudi vprašanje reaktiviranja onih profesorjev, ki so bili predčasno upokojeni iz političnih razlogov. V kratkem bo izdan tudi novi pravilnik o praznovanju v krajih, kjer so učenci večih veroizpovedi.

Glavni odbor vzdržuje

stalne zveze z mednarodnim uradom za srednješolski pouk

ter se bodo udeležili zastopniki naših profesorjev tudi mednarodnega profesorskega kongresa v Parizu, ki bo od 16. do 25. julija.

Članstvo organizacije stalno narašča, posebno v sekciji Beograd in Zagreb. Sekcija Beograd ima 103 pododbore z 1711 člani, sekcija Zagreb 53 pododborov z 675 člani, sekcija Ljubljana ima 14 pododborov z 266 člani, Sarajevo ima 19 pododborov z 248 člani, Split pa 7 organizacij in 101 člana. Skupno je

196 pododborov s 3001 članom

napram 2628 članom lani.

O poročilih osrednje uprave so še govorili delegati Božidar Tomić, Boško Bošković, Tonković, Nikolić in Krušnjak, ki so se dotaknili raznih perečih stanovanjskih vprašanj. Iz njihovih, včasih bridkih besed, je odsevala velika ljubezen do naše mladine in države ter želja, kar največ doprinesti k velikemu delu za kulturni in nacijonalni preporod našega naroda.

Popoldan so šli delegati v manjših skupinah v mariborsko okolico, na Mariborski otok, kjer so se divili vzornemu kopališču, in v vinarsko šolo, kjer so bili tudi pogoščeni.

Veliko pa jih je pohitelo tudi v kazinsko dvorano, kjer je otvoril dr. Tominšek

razstavo mariborskih tiskov in slik.

V krajšem govoru je obrazložil južnim gostom pomen slovenske knjige v naši stoletni borbi proti nemškemu in romanskemu navalu. Opozoril jih je na dejstvo, da je izšel iz mariborskih zidov največji slavist pokojni Miklošič, ki je dovršil v Mariboru svoje gimnazijske študije. Po otvoritvi sta vodila goste od predmeta do predmeta ravnatelj Studijske knjižnice Janko Glaser in profesor Baš.

Zvečer pa se je vršil v velikih dvorani »Uniona«

slavnostni banket,

ki so se ga udeležili vsi delegati in predstavniki oblasti ter mestne občine. Banket je bil pravi simbol jugoslovenskega bratstva ter so pri njem sedeli stari borci za narodno osvobojenje v družbi z mladimi, ki so kot jugoslovenski revolucijonarji rušili temelje črnožolte monarhije. Omenimo naj samo sarajevskega Čubrinovića. Na banketu, ki ga je otvoril dr. Tominšek, je nastopila cela vrsta govornikov, med katerimi so bili zastopnik ministra prosvete, gospod inšpektor Kangrga, zastopnik bana Dravske banovine, inšpektor dr. Schaubach, direktor Čuković iz Sarajeva, magistratni svetnik Rodošek, polkovnik Putniković, gospodična Katarina Jovičić, inšpektor Babić, direktor Krstić iz Zaječara, ravnatelj Akademskega kolegija in predsednik ljubljanske sekcije profesorskega udruženja Jeran, Muftić Enver in drugi. Večer je potekel v najlepšem razpoloženju ter je poglobil že itak tesne prijateljske in kolegijalne vezi med našimi pijonirji prosvete in vzgojitelji naše bodočnosti — jugoslovenske omladine.

Danes se je nadaljeval včeraj prekinjeni kongres. V razpravi je bila

sprememba pravil v smislu novega uradniškega zakona.

Debata je bila zelo živahna ter je moral vsak člen posebej obrazložiti referent g. direktor Serdar iz Zagreba. Razprava se je zavlekla skoro dve uri, nakar je prečital direktor Kostić

listo kandidatov

za po pravilih izpraznjena odborniška mesta v glavnem odboru. Lista je bila soglasno sprejeta ter so bili izvoljeni za podpredsednike Boško Bošković in Katarina Jovičić, za odbornike pa Branko Živković, Djuraj Nikolić, Radoje Knježević, Milorad Djerić, Darinka Janošević in Radivoje Nenadović, v nadzorni odbor pa Milan Karić, Danilo Vulović in Jelisaveta Ristić.

Po volitvah je prečital g. Boško Bošković osnutek resolucije, ki zahteva rešitev raznih perečih stanovskih vprašanj.

Po 11. uri je predsednik dr. Pečovnik zaključil lepo uspeli XII. kongres ter se zahvalil vsem udeležencem za sodelovanje, nakar so bile sestavljene skupine, ki obiščejo razne kraje Dravske banovine. S popoldanskimi vlaki je večina delegatov odšla iz Maribora.

Mariborski in dnevni drobiž

Po slovanskem skavtskem kongresu v Pragi

Maribor, 8. julija.

Včeraj smo se vrnili. Preživeli smo dvanaist dni, ki nam ostanejo gotovo celo življenje v najlepšem spominu. Nepozabna nam bo predvsem nepopisna gostoljubnost, ki so nam jo nudili bratje Čehi, in vsa velika naklonjenost, ki so nam jo izkazali vsi drugi Slovani.

Akoravno je naša delegacija štela tristo članov, za naše razmere gotovo lepo število, smo se vedno bali, da bo ta peščica utonila v velikem morju, taborečih. Vendar smo znali tudi mi obračati pozornost obiskovalcev nase. Največ so k temu pripomogli naši postavni Gorenjci in brhke Gorenjke, ki so s harmoniko prepevaje šli iz taborišča v taborišče, povsod burno pozdravljeni in veselo sprejeti. Narodna noša in narodna pesem sta zopet enkrat pokazali svetu, da smo rod, sicer majhen po številu, a enakovreden vsem drugim slovanskim rodovom.

Vhod v jugoslovanski tabor je bil postavljen po načrtih Mariborčana, strokovnega učitelja Joška Kosa. Bil je okrašen z narodnimi motivi. Tabor sam je bil priprost, a ličen.

Udeležili smo se tudi tekmovanj, ki so se vršila v velikem stadijonu. Prvo mesto smo dosegli v vlačenju vrvi, kjer je zlasti dominirala velika moč Bosancev in Črnogorcev. Druga mesta smo dosegli pri plavanju, nekaj tretjih pri tekih. Častno smo nadalje odrezali v »wolleybal«-tekmi; podlegli smo Čehom v razmerju 15:9.

Najbolj smo se spoprijateljili z Ukrajinci. Skupno smo prirejali zabave, skupno si ogledovali velikansko taborišče.

Poljaki so preplavili ves prostor. Saj ni čudno, dobili so 2,000.000 zlotih državne podpore. Razdeljevali so krasne brošurice v francoskem in angleškem jeziku, v katerih kažejo svetu lepote svoje države. Dosegli smo, da se vrši prihodnji slovanski tabor na Poljskem.

V začetku smo se težko razumeli. Uporabljali smo vsa mogoča znamenja. Ena beseda pa je hitro postala »mednarodna«. Vsakdo je skušal, kolikor mogoče veliko skavtskih znakov menjati. Kdor je hotel stopiti v taka pogajanja, je rabil besedo »čenč«. Pridno smo »čenkovali«, nekateri so prinesli po 30 različnih znakov domov.

Velika zasluga, da je bilo mogoče, da se je vse v tako lepem redu vršilo, gre češkemu vojaštvu, ki je pomagalo s postavljanjem taborišča in ves čas taborenja stražilo taborišče.

Lega taborišča je bila idealna. Manjkala je le pitna voda, ki jo je bilo treba za tako ogromno število pripeljati. Tudi Vltava je zelo umazana, mnogo bolj ko Drava, tako da kopanje ni bilo ravno užitek.

Vračali smo se preko Pardubic, Brna in Dunaja. Krasno mesta Pardubice nas je zadivilo. Malo manjše je ko Maribor, šteje 30.000 prebivalcev, a je pravi raj. Telesno-vzgojna razstava, ki se je baš ob tem času vršila, je bila vredna, da smo si jo ogledali. Na Dunaju smo ostali dva dni. Ogledovali smo si ga, kolikor smo mogli. Naš poslanik nas je bogato pogostil in pripravil nam na čast banket. Včeraj zjutraj nas je vlak odpeljal v domovino.

Težko smo se ločili na mariborskem kolodvoru tudi od naših ožjih bratov, saj so se kongresa udeležili skavti iz vseh krajev naše države. Zaklicali smo jim krepak »Zdravo!« v trdni veri, da nas bo šlo prihodnje leto še več, kakor letos, akoravno bo pot nekoliko daljša.

Zdravniška služba za revne sloje v zdravstvenem okrožju Maribor, levi breg.

Občinskim uradom in revnim slojem zdravstvenega okrožja Maribor, levi breg, se tem potom naznanja, da vrši zdravniško službo za revne sloje začasno g. Dr. Ivan Zorjan, sreski sanitetni referent, v uradnih prostorih sreskega načelstva v Mariboru soba št. 42, II. nadstropje od 10. do 12. ure, sicer pa od 14. do 16. ure na svojem stanovanju, Aleksandrova cesta št. 11-I nadstropje, kjer se naj revni bolniki tega okrožja predstavijo osebno, ali pa izrazijo svoje želje za eventuelni obisk na domu.

Drobiž iz Radvanja

Himen. Poročila sta se gosp. Hoste Anton, zidarski polir, sin znanega radvanjskega stavbenika, ter gospodična Dolajš Angela iz Maribora. Mlademu paru naše iskrene častitke.

Tombola. Naša požarna bramba priredi v nedeljo dne 19. julija veliko tombolo v svrho odplačila gasilskega avta. Opozarjamo že danes!

Avtomobilistom na znanje. Nekateri avtomobilisti vozijo skozi Radvanje z neznansko brzino ter se ne držijo cestnega reda. Občina je postavila na cesti table, na katerih je predpisana brzina. Kdor se ne bo držal predpisanega reda bo kaznovan. Vsak občan ima pravico takega šoferja ustaviti in ga naznaniti. Kdo bo pa požiral ta neznosni prah?!

Vse za deco! Radvanjska deca ima poleg starišev še druge dobrotnike, ki skrbe iz golega idealizma in človekoljubja za nje. Kaj je požrtvovalnost in ljubezen do otrok, je pokazala nedeljska veselica Rdečega križa v Radvanju, ki si je poleg običajne naloge še nadejal višjo nalogo in to je: »Podpiraj revno in bolehno radvanjsko deco!« Veselica se je vršila v gostilni Anderle, ki je dal svoje prostore na razpolago odboru in tudi godbo, za kar naj mu bo izrečena najiskrenejša zahvala. Zelo bogat je bil srečolov, katerega sta uredila in pripravila gospoda Kolar Vinko in Ploj Anton. Z geslom »Odpri roke, odpri srce, otiraj bratovske soize!« sta hodila po mestu, nabirala razne dobitke, in žrtvovala ves prosti čas, komu — radvanjski deci. Tudi njima se prav iskreno zahvaljujemo. Obenem se tem potom zahvaljujemo vsem gospodom trgovcem in trgovkam, ki so na kakršenkoli način pripomogli k lepemu uspehu veselice. Gospod župan Vizovišek je vesel, da ima v svoji občini, kateri načeluje, može, ki mu pomagajo pri vsakem delu ter se žrtvujejo v dobrobit drugim. Rdečemu križu v Radvanju častitamo k lepemu uspehu in mu kličemo »I e tako naprej!«

V seji mestnega sveta

dne 7. tega meseca so dobili gradbena dovoljenja: Benzik Ivan za zgradbo hleva pri hiši Cvetlična ulica 9; Holzapfel Jožef za zgradbo pritlične stanovanjske hiše v Aljaževi ulici in Zavod šolskih sester za zgradbo podzemeljskega hodnika. Uporabna dovoljenja pa so dobili: Wolf Eliza za enonadstropno stanov. hišo v Cankarjevi ul. 32, ter Kocbek Stanko in Ivana za enonadstropno stan. hišo v Kersnikovi ulici 12.

Lep pogreb gospoda Holntanerja.

V četrtek 7. tm. popoldne smo položili k počitku bivšega radvanjskega župana. Udeležba občinstva, ki je svojega ljubljenega rojaka spremljalo na zadnji poti, je bila ogromna. Gasilci, ki jih je bilo nad sto, so se pripeljali na šestih avtomobilih ter tvorili špalir, skozi katerega so nesli truplo pokojnega. Izpolnjena mu je bila tudi zadnja želja, da ga naj nosijo gasilci. Na krsto so mu položili čelado, meč in zlat šopek, ki ga je dobil pri zlati poroki. Vse to so mu položili tudi v grob. Ginljiv je bil sprevod. Najprej so korakali gasilci, za njimi je vozil gasilski avto, odet v črnino, za njim so nosili trije gasilci krasen venec. Občinski sluga ter oba občinska delavca so nosili venec z napisom »Zadnji pozdrav — občina Radvanje«. Tik pred krsto je nosil gasilec zlato palico z zlatim šopkom. Pogreba se je udeležil tudi ves občinski odbor z županom Vizoviškom na čelu, odbor radvanjske posojilnice ter domače pevsko društvo »Lira«, ki je pokojnemu zapelo zadnji »Vigred«, Železničarska godba pa mu je igrala žalostinke. Po končanem cerkvenem opravilu je gasilec zatrobil v grob ter se tako poslovil od pokojnega. Pogreb je pokazal, kako je bil pokojni priljubljen in da bo njegov spomin večno živel med nami.

Dežja, dežja!

Večkrat se je pripravljal, a vselej so bili od vetrov pregnani oblaki, ki so hoteli orositi po nebeški rosi hrepenečo zemljo. — Na cestah je ogromno prahu, soparica pritiska dnevno, kakor za stavo, in včeraj popoldne so v senci ugotovili 36 stopinj vročine. Pasji dnevi!

Pred mesecem v Limbušu ubegli kaznjenec prijet

Dramatičen konec enomesečnega »dopusta«. — S puško in naboji nazaj v — matico.

Kakor je še našim čitateljem v živem spominu, je v petek dne 5. junija t. l. iz vinogradniškega posestva Srečka Robiča v Limbušu pobegnil nadpazniku I. Jurci kaznjenec Mehmet Ramović, ki ima radi nekega umora v Macedoniji odsedeti 20-letno robijo. Ker se je dobro obnašal, so ga določili za zunanje delo, kar je za težke kaznjence velika olajšava. — Kritičnega petka, 5. junija t. l. pa je Mehmed Ramović izrabil ugodno priliko in — v neopaženem trenutku vzemši s seboj nabito puško svojega nadzornika Jurce — pobegnil.

Vse orožniške postaje in tudi policijske oblasti so bile obveščene o begu. Za beguncem so nad mesec dni vse orožniške stanice zaman poizvedovale.

Brez vsakih sredstev, samo oborožen z ukradeno puško svojega nadzornika, se je Mehmed Ramović klatil previdno po šumah in ker radi svoje zaznamovane robijaške obleke ni mogel med civilizirani svet, se je pretolkel do bližine Siska, kjer ga je predvčerajšnjim vsega izčrpanega in izstradanega ujela orožniška patrulja, katera ga je sinoči privedla v moško kaznilnico v Mariboru.

Mehmed Ramović ni porabil od nabojev niti enega in je puško svojega nadzornika imel pri sebi — dobro obranjeno. Begunec je trdno upal, da se bo s puško, ki je nerazdružljiva družica vseh »kačakov«, lahko pretolkel skozi šume v svojo domovino. A njegov up je šel po vodi...

Zanimiva tiskovna razprava

se je včeraj vršila pred mariborskim okrožnim sodiščem in sicer na tožbo železniškega uradnika in predsednika mariborske podružnice Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev g. Rudolfa Tumpeja proti odgovornemu uredniku »Ujedinjenega železničarja«, Adolfu Jelenu. Tumpej je tožil Jelena zaradi članka »Avstro-Fiat internacionala pri Zvezarjih«, objavljenega 25. decembra preteklega leta. Med drugim se očita v tem članku Tumpeju, da je kot državni uradnik in voditelj narodnih železničarjev delal kupčije z Avstro-Fiat avtomobili in uganjal korupcijo.

Razpravo je vodil okrajni sodnik dr. Lešnik. Tožitelja je zastopal odvetnik dr. Šnuderl, obtoženca pa dr. Reisman. Zaslišane so bile številne priče, med njimi mariborski podžupan dr. Lipold, zastopnik tvrdke »Avstro-Fiat« Miro Žitnik, bivši občinski svetnik Bahun Andrej in drugi, ki so vsi izpovedali v prilog tožitelja. Po zaslišavanju prič in govorih pravnih zastopnikov je razglasil g. dr. Lešnik sodbo, s katero je obsojen obtoženi odgovorni urednik Adolf Jelen po 52. členu tiskovnega zakona zaradi klevete na 1200 Din kazni ali 20 dni zapora, povračilo sodnik stroškov in 2500 Din odškodnine tožitelju. Tudi mora objaviti razsodbo v listu »Ujedinjeni železničar«.

Kresovanje pri Sv. Duhu ob avstrijski meji

je na predvečer praznika Cirila in Metoda poteklo s sodelovanjem vsega prebivalstva izredno lepo. Ob pokanju topičev, sviranju godbe in petju pevskega zbora CMD je plapolal velikanski kres, ki je pozdravljal in bodril Slovence, ki so ostali tam preko. Vršila se je prijateljska zabava, pri kateri je izrekel dobrodošlico šol. uprav. g. Križnič Jože, v imenu mariborkega kluba »Meja« SPD se je zahvalil gospod Vranc. Manifestacija je pokazala, da je Sv. Duh zavedna narodna trdnjava, ki zasluži tudi od strani zaledja več zanimanja. —

35-letni primorski begunec,

ki je delal v Franciji, Nemčiji in Avstriji, a bil od tam sedaj izgnan, ker ni imel dokumentov, je prišel sedaj v Maribor in prosi dela. Pripravljen je za vsako delo, tudi v vinogradu. Kdor bi kaj zanj imel, naj javi na naše uredništvo.

Zagoneten dečko.

Mariborska policija je prijela kakih 14 let starega dečka, ki trdi, da nima starišev in da se piše Kocjančič Fran. Pravi, da je prišel iz Ljubljane peš v Maribor, vendar pa je v Ljubljani nepoznan.

Drobiž iz Konjic

V odgovor dopisniku »Slovenca« iz Konjic. »Slovenec« je v št. 145-1931 izrabil nesrečni slučaj smrti brivskega pomočnika Letnerja Alojzija za svoj napad na sokolsko prireditev 21. junija t. l. in smešil pri tem tudi odlok banske uprave ozir. sreskega načelstva, ki je v svoji prepovedi med drugim označil nameravano prireditev v Katoliškem domu kot konkurenčno prireditev. Za to smešenje odloka bo imel dopisnik ozir. urednik itak priliko se zagovarjati pred sodiščem. Ker »Slovenec« v dotičnem članku pravi, da bi podobni slučaji brez dvoma izostali, ako bi bilo v ljudeh več vere, mu nato odgovorimo samo, **da je bil pok. Letner stalni obiskovalec Katoliškega doma.** G. dopisnik ima menda sedaj dovolj! — Da je v konjiški okolici veliko strupene golazni, je pa itak vsem znano, dapisniku pa samo povemo, da se bodo našla sredstva, ki bodo to strupeno golazen pokončala. — Konkurence Katol. izobraževalnega društva se pa Sokolsko društvo ne boji, ker je Sokolsko društvo povsem druga firma, ki se s povsem drugimi zadevami peča, kakor ono društvo, tako, da tu sploh ni mogoče govoriti o kaki konkurenci, kateri izraz je rabil samo oblastveni odlok glede prepovedi. Sokolsko društvo pa je smatralo točno ob isti uri kakor sokolsko prireditev napovedano prireditev Kat. izobr. društva kot demonstracijo proti Sokolstvu, omalovaževanje in preziranje državne ustanove SKJ in ne kot konkurenčno prireditev.

Ferijalna kolonija v Konjicah. Drž. higijenski zavod v Zagrebu je poslal v Konjice za mesec dni na letovanje okrog 150 deklet in fantov, ki so dobili streho pod tukajšnjo deško in dekliško osnovno šolo. Kolonijo vodijo in nadzirajo nastavljenci higijenskega zavoda. Za večino udeležencev plača letovanje higijenski zavod. Po preteku enega meseca zapusti prva partija kolonijo in pride semkaj druga, še močnejša kolonija. Da naš trg s tem obiskom pridobi, je razumljivo. Naše brate in sestre pa iskreno pozdravljamo!

Kresovanje podružnice CMD v Konjicah se je vršilo 4. julija zvečer na Lauričevem vrhu s sodelovanjem Sokolskega društva v Konjicah. Kres, ki je bil viden daleč na okrog, je gorel od 21. do 23. ure ob petju sokolskega pevskega zbora in igranju priljubljenega domačega harmonikarja g. Blaževiča. Prisostvovala je kresovanju tudi tukajšnja ferijalna kolonija.

Vojaški nabori se bodo vršili po 15. juliju tudi v našem trgu. Sokolska društva Dravinjske doline so pozvala svoje člane, ki gredo k naboru, da se udeleže naborov v vsej disciplini in v sokolski dostojnosti ter s sokolskim znakom.

Zavarovalna zadruga »Croatia« v Zagrebu

— glavno zastopstvo v Mariboru — ima od 1. julija t. l. dalje svojo pisarno v Stolni ulici št. 1, I. nadstropje.

Prevejena sleparica

je v pondeljek aretirana 31-letna Jožefa Letnik iz Jablanc v Slov. goricah. Januarja meseca je prišla v neko mariborsko manufakturno trgovino in nabrala za 1288 Din raznega blaga. Zgovorila se je s trgovcem, da bo plačevala dolg v obrokih, vendar pa je ni od tistega dne zaupljivi trgovec več videl. V ponedeljek pa se je pojavila v Vetrinjski ulici pri nekem krojaču in naročila, naj ji izdela moško črno obleko in srajco in to kar takoj, ker jo potrebuje za umrlega prijatelja. Krojač pa si je dekle ogledal in spoznal v njej neznanko, ki je že pred letom dni odnesla 1000 Din vreden ženski površnik. Skočil je po stražnika, ki je z veliko težavo aretiral sleparsko deklico. Vlegla se je namreč kar na tla ter pričela igrati božjastni napad. Priti je moral zdravnik, ki je ugotovil, da je čisto zdrava in da ji bo prežganka prav dobro tekniła. Na policiji so ugotovili, predno je bila predana okrožnemu sodišču, da je nastopala v Mariboru in po deželi pod raznimi imeni kot Caherl, Ribičič, Kranjc in tako dalje. Nekaj dni je služila tudi v Škofji, kjer je ukradla 220 Din in potem izginila. Poleg tega jo zasleduje orožništvo zaradi številnih sleparij po deželi.

K razstavi mariborskih tiskov in slik

Včeraj popoldne je v veliki kazinski dvorani bila otvorjena razstava, ki so jo o priliki profesorskega kongresa priredili »Študijska knjižnica«, »Zgodovinsko društvo« in tukajšnji arhiv.

Obiskovalec, ki stopi v dvorano, bo morda prvo pozornost obrnil k slikam, ki vise ob nasprotni steni. Naslikal jih je profesor Ivan Kos, motivi so skoraj izključno zajeti iz Maribora. Večinoma iz tistega starega Maribora, ki se tesni po vzpetinah gori od Drave, vsled svoje južne lege jako obsvetljen od solnca, obenem pa pokrit s patino preteklosti, kar mu tudi ob najjarkejši dnevni luči daje značaj umirjenosti in ubranosti. Vse to je v Kosovih slikah, zlasti v njegovih akvarelih, izborno zadeto: svetla luč, in vendar obenem diskretno zasenčena — prav kakor to odgovarja starinam, ki jih slike predstavljajo.

Tudi ostali del razstave je povečini posvečen Mariboru: kaže nam slovensko kulturno udejstvovanje v Mariboru, v kolikor se je izrazilo in se izraža v tiskani besedi. Menda sploh prvič se je napravil tukaj poskus, da se zberejo in v kronološki razvrstitvi pokažejo slovenski mariborski tiski. Efekt na prvi pogled morda ni tak, kakor bi ga kdo želel, a ob primerni poglobitvi, kakor jo taka snov zahteva, se bo obiskovalec vendarle marsikje z zanimanjem pomudil.

Na levi strani so v dolgi vrsti zbrani mariborski časniki in časopisi. Niso razstavljeni vsi, vendar jih je zbranih lepo število: skorajda sedemdeset. Vmes častitljive starine: imamo tu 1. letnik »Slov. gospodarja« (1867), 1. letnik »Slov. naroda« (1868), poleg prvi slovensko pisan nemškutarski list »Slobodni Slovenec« (1870). Tik ob njem je »Zora«, prvi leposlovni list v Mariboru, poleg »Vestnik«, prvi mariborski znanstveni list. Potem kar po vrsti dva pedagoška lista: »Slov. učitelj«, »Popotnik«. Nato dolga vrsta časopisov iz našega stoletja, vseh vrst in barv. Tudi presenečenja med njimi, kakor n. pr. lepi »Šah«. In odkritja: Kaj so tudi »Novine« izhajale v Mariboru? In »Murska straža«? In »Nova pravda«? Da, tudi to se je tiskalo pri nas — vsaj mimogrede.

Ob odru so na pultih in v vitrinah zbrani neperiodični mariborski tiski in rokopisi znanih tukajšnjih mož. Tu vidimo prvi slovenski tisk v Mariboru, Volkmerjevo »Hvalo kmetičkega stana in tobačje trave« (1807), poleg Breznikovo »Večno pratiko« (1808), oboje iz najstarejše mariborske tiskarne Franca Schütza. Iz iste tiskarne nas zanima lesorez, predstavljajoč Maribor koncem 18. stoletja. Tudi Raičeva pozdravna pesem, posvečena Slomšku ob premestitvi škofijskega sedeža v Maribor, zasluži pozornost. Istotako lepo tiskani program za veliko Ciril-Metodovo slavnost, ki jo je mariborska čitalnica priredila 1863. Iz novejše dobe je produkcija prevelika, da bi razstava mogla nuditi vse. Samo izbor je pokazan — pestra množica vsakovrstnih tiskov: nabožni, priložnostni, pedagoški, zgodovinski, politični, gospodarski — vse se preriva po pultu, tudi malce leposlovja je vmes, čisto na koncu »Križevački statuti«... Od rokopisov niti enega ni, ki bi ne bil zanimiv. Ali ste že videli rokopis Slomškov? Strossmayerjev? Miklošičev? Meškov? Odločno potezo Aškerčevo? Vse to in še mnogo več Vam kaže zbirka v vitrinah na obeh straneh odra. Večina rokopisov je tudi vsebinsko nad vse zanimiva, ker je izbrana tako, da čimbolj karakterizira pisca.

Morda glavno privlačnost tvorita vitrini sredi dvorane. V eni je shranjen lep rokopisni misale iz 15. stoletja, poleg štirje stari tiski, med njimi tri inkunabule. V drugi vidimo vrsto zanimivih slovenskih rokopisov: kalobski rokopis iz sredine 17., leški z najstarejšim zapisom slov. zaljubljene narodne pesmi iz sredine 18. stol., iz istega stoletja prekmurski rokopis, poleg dva rokopisa Volkmerjeva, dva Modrinjakova, med njima znamenita pesem Cvetku, nato zbirka Slomškovih pesmi, končno Kremplove »Dogodivšine štajerske zemle«, zanimive predvsem zaradi mest, ki jih je v tisku cenzura zatrla. Skoraj vse to je last »Zgodovinskega društva«, ki je na obeh straneh vitrin razstavilo tudi svoje publikacije: »Časopis za zgodovino in narodopisje« in celo vrsto drugih izdanj. Osrednje mesto, ki so ga razstavljalci posvetili »Zgod. društvu«, lahko smatramo za simbol: od svoje ustanovitve naprej je »Zgod. društvo« bilo v Mariboru središče znanstvenega dela in radi tega eno glavnih torišč tukajšnjega kulturnega udejstvovanja.

Brez notranje zveze z ostalo razstavo je desna stran dvorane, kjer so razstavljene slov. srednješolske knjige. Ta del je namenjen predvsem udeležencem prof. kongresa.

V dekoracijo je razen stene s Kosovimi slikami, ki harmonično zaključuje dvorano, ob odru in ob vhodu postavljena vrsta lovorik. Morda se ob prvem pogledu zdi to premalo; a kdor je z odprtim srcem šel mimo razstavljenih zbirk, zapušča dvorano z občutkom ubranosti. Ista tiha luč, nič kričeča, ki sije iz Kosovega Maribora, sije več ali manj, kdor ni slep za njo, tudi iz vse te dolge vrste mariborskih tiskov. **To je tiha revija naših duhovnih prizadevanj, skromnih sicer, kakor so bile skromne naše razmere, iz katerih o se pred več ko sto leti rodili prvi poskusi, a ozarjenih z nečim, kar nam jih dela ljube in tople: z idealizmom, ki jih je svojčas poklical v življenje. Ali ni znamenje idealizma, da je prva slovenska beseda, ki je bila tiskana v Mariboru, bila pesem?** Načiketas.

Orangutani — moji prijatelji

Ernst Schoedsack, avtor živalskega epa »Rango«, ki se predvaja v kinematografih, pravi o svojem delu:

Ne dvomim, da je Orang-utan človeškemu plemenu najbolj soroden. Dvanajst mesecev bivanja v najbližjem sosedstvu s temi živalmi v džunglah na Sumatri, me je prepričalo, da so rdečelasi velikani med ostalimi opicami vsaj brat ranci z znanimi »missing link«, ki tvorijo vez med človekom in človeško opico.

Radi njenih čudovitih človeških lastnosti smo izbrali dva Orangutana, močnega možakarja z mladičem, za glavna junaka v naši džungelski drami. Našli smo jih v vejah drevesnega velikana, kjer sta menila, da sta popolnoma na varnem.

Bili smo prvi ljudje, ki sta jih ta džungelska bitja videla, vendar nam nista kazala nikakega sovraštva. Nasprotno, kmalu so se kazali jasni znaki naklonjenosti in čez nekaj dni sta bila naša dnevna gosta v taboru. Izkazala sta se kot zaupljiva, ubogljiva in nad vse zabavna. Imenovali smo jih Tua in Rango. Tekom enega tedna sta se privadila na ime in prišla na naš klic v taborišče. Posebno Rango si je znal pridobiti naklonjenost vseh nas. Brez uporabe kletk ali vrvi se nam je posrečilo obdržati živali v bližini taborišča. Veliko je k temu pripomoglo dejstvo, da so Orangutani zelo dovzetni za lepo oskrbo in dobro hrano. Domačini so hoteli Tuo in Ranga dresirati, tega pa nisem dovolil, ker mi je bilo na tem, da dobim živali čim bolj naravno na filmski trak, da ustvarim avtentično sliko o življenju Orang-utanov v pragozdu.

Sploh pa je družinsko življenje Orangutanov našemu družinskemu življenju zelo slično. Matere nosijo svoje »babies« na rokah in jih božajo, gladijo in se igrajo ž njimi, kakor naše matere s svojimi otroci. Domnevali smo, da je Rangova mati že mrtva, kajti opica ne zapusti nikdar svojega mladiča. Tua je prevzel vzgojo svojega sina in je izvrševal v vso vnemo očetovske dolžnosti. Ponoči, ki sta jo prebila v gnezdu vrh drevesa, je Tua vedno krepko držal Ranga. Večkrat smo imeli priliko videti, kako je Tua dal najboljše kose banan in drugega sadja svojemu varovančku.

Sličnost, ki jo ima Orang-utan s človekom, je ustvarila v domačinu mišljenje, da je Orang-utan pravzaprav človek. Ta vera se izraža tudi v imenu, saj pomeni Orang-utan v malajščini toliko kakor »človek džungle«.

Sokolstvo

Finžgarjev večer Sokola Maribor I.

Kakor mnoga sokolska društva, si je zadal tudi dramatski odsek Sok. društva Maribor I. nalogo, da čim lepše proslavi 60letnico rojstva našega priljubljenega pisatelja Fr. S. Finžgarja. To nalogo je tudi rešil v petek, dne 3. t. m.

Kot uvod proslavi je v lepih besedah orisal br. prof. Kenda delovanje slavljenca v predavanju: Finžgar in slov. narod. Nato je pokazal dram. odsek eno pisateljevih ljudskih iger in sicer dramo: Razvalina življenja. V tej igri nam pisatelj prikazuje bogatega kmečkega fanta Martina, ki ljubi bogato dekle Lenčko. Lenčka pa je bila oddala srce ubogemu lovcu Ferjanu. Očetu Urhu pa to razmerje ni bilo po godu. Zato prisili svojo hčer, da vzame za moža bogatejšega Martina. Toda prekmalu se je med obema zakoncema pokazal razdor, ki jima je uničil življenje. Lenčka, ki Ferjana ni mogla pozabiti, se je, med tem ko sta Martin in njen oče snovala načrte, kako bi ugonobila ubogega Ferjana, začela udajati pijači, ki jo ji je na skrivaj prinašala vaška potovka Mica. Slednjič se je obema le posrečilo, da sta ga pognala na cesto, kar je Lenčko še bolj potrlo, tako da je začela zanemarjati gospodiniske posle. Večnim prepirom in očitanjem, ki so postali sedaj vsakdanji, je napravil konec Martin s tem, da je zadavil Lenčko. Kot vmesni vlogi je treba omeniti še pijanskega kmeta Sirka in Urhovo rejenko Tono.

Martin je svojo vlogo rešil izvrstno, ravnotako tudi žganjar Urh in njegova hči Lenčka, ki ji je pa manjkalo temperamenta, ki ga imajo kmečka dekleta. Tudi ostali: Ferjan, Tona, Mica in Sirk so svoje naloge dobro rešili.

Scenerija je v splošnem ugajala, vendar bi trebalo še marsikaj zboljšati. Tudi luč je bila kolikortoliko dobra. Do popolnosti je seveda še velik korak, vendar če pomislimo, da je dram. odsek še zelo mlad in da se mora boriti z velikimi težkočami, zlasti še ker so sami novinci, je bila ta predstava precejšen korak k napredku.

H koncu naj še omenim, da je bil obisk precej slab, kar je najbrže zakrivil čas, ki ni ravno primeren za dramske prireditve. —o. —r.

Sokolsko društvo Selnica ob Dravi

je v soboto dne 4. julija pohitelo na Ratov vrh, kjer je zvečer prižgalo kres na čast slovanskim apostolom Cirilu in Metodu. Posestnik g. Kaube Tomaž, p. d. Rat nam je dovolil, da smo prižgali kres na njegovem posestvu. Ob osmi uri zvečer je prikorakala iz Selnice čez 100 mož broječa četa Sokolov, kateri so se na vrhu pridružili še domačini. Z radostjo je pozdravil br. st. Žunko vse navzoče, zatem pa je br. Kikl govoril o Cirilu in Metodu. Po končanem govoru smo prižgali kres, v višave so se pa dvigale svetlobne rakete. Hkrati smo opazili mnogo kresov, celo gori v našem Korotanu. Pevci so zapeli narodne pesmi, Sokoli so tudi zaplesali kolo. Po končanem kresovanju nas je g. Kaube povabila na dom, kjer nas je po pravem slovanskm običaju pogostil. Proti polnočni uri smo se poslovili od gostoljubne hiše Ratove ter se vračali v domačo vas.

Iz Razvanja. Naša sokolska četa priredi v nedeljo 12. t. m. gledališko predstavo »Užitkarji«, ki se bo vprizorila ob 15. in 20. v šoli. Vsi ste, prijazno vabljeni! — V nedeljo, dne 2. avgusta pa se bo naša četa prekrstila v društvo. Sodelovanje so že obljubile sokolske edinice: Slivnica, Rače, Fram, Pragersko, Črešnjevec, Tinje in Sv. Marjeta. Ob tej priliki se bo vršila velika gozdna veselica, katere spored bodemo še objavili. — Zdravo! —

Sv. Rupert v Slov. gor.

Naša sokolska četa je zopet stopila korak naprej. V društveni odbor je bil voljen kot starosta čete naš, za tukajšnji kraj velezaslužni brat Srečko Škerjanc, šol. uprav. v p. Ime samo nam jamči, da je stopila četa v novo fazo, koje pot bo vodila naprej in navzgor! Prepričani smo, da bo vodil naš novi brat starosta četo do onega cilja, ki nam ga je postavil naš prvi Sokol, Nj. Vel. kralj. Zato želimo obilo uspeha in kličemo — Zdravo!

Redna odborova seja Sokolskega društva Maribor-matica

se bo vršila jutri dne 9. t. m. ob 20. uri v društveni sobi. Zdravo! Starosta.

Zapestno uro.

je 29. junija 1931 prilikom župnega zleta shranila neka sestra v šotoru Sokolskega društva Maribor-matica, ki jo še vedno hrani. Imejiteljica naj se zglasi pri bratu blagajniku.

Šport

Tekmovanje za nogometno državno prvenstvo.

V nedeljo dne 12. t. m. je na sporedu osem tekem in sicer v Ljubljani: Primorje-Hajduk, v Zagrebu Hašk:Concordija, v Beogradu Jugoslavija:Sašk, v Sarajevu Slavija:Jug, v Novem Sadu Vojvodina: Mačva, v Pančevu PSK:Obilič, v Subotici Sand:Bačka, v Osijeku Gradjanski:Slavija.

Medklobski odbor LNP, službeno.

V nedeljo dne 12. t. m. se vrše na igrišču ISSK Maribora sledeče tekme: ob 16.30 prijateljska tekma ISSK Maribor rezerva:SK Železničar rezerva, ob 18. prvenstvena tekma ISSK Maribor : SK Svoboda (Ljubljana). Službujoči odbornik g. Amon. Tajnik.

Iz LNP.

Vsi klubi se opozarjajo, da morajo eventuelne samostojne predloge za občni zbor LNP poslati LNP šest dni pred skupščino. Dnevni red v smislu par. 16 podsaveznih pravil. Čas in kraj se določita naknadno.

Masarykove igre v Pardubicah.

Dne 8. in 9. avgusta se bodo vršile v Pardubicah »Masarykove igre«, na katere so bili vabljeni tudi slovenski atleti. ASK Primorje je prijavilo atlete Krevsa, Korčeta, Lajka, Skoka, Žgura, Žorgo in Slapničarja. Od mariborskih atletov se bo tekmovanja najbrže udeležil tudi Podpečan.

Srednjeevropski cup.

Včeraj se je vršila v Pragi tretja tekma za srednjeevropski pokal med praško Slavijo in drugoplasiranim klubom Italia FC Roma. Tekma je končala neodločeno 1:1 (0:0).

Wimbledon.

Teniška svetovna prvenstva v Wimbledonu so končana. Zmagalci so: gospodje posamezno Sidney Wood (USA), dame posamezno Cilly Aussem (Nemčija), gospodje v dvoje Lott-Van Ryn (USA), mešani pari miss Harper-Lott (USA), dame v dvoje Shepperd-Barron--Mudfrod (Anglija).

Plavalni miting Češkoslovaška:Jugoslavija.

Jugoslovanski plavalni savez je perfektuiral meddržavni plavalni dvoboj med reprezentancama Jugoslavije in Češkoslovaške. Tekmovanje stafet in waterpola se bo vršilo 15. in 16. avgusta v Pardubicah in v Pragi. JPS bo poslal na to tekmovanje 12 svojih najboljših plavačev in igračev waterpola.

Kolesarsko državno prvenstvo

se bo vršilo 12. t. m. na 40 km dolgi progi Grosuplje - Mlačevo - Krka - Stična - Višnja gora - Grosuplje. Progo bo treba prevoziti štirikrat, torej skupno 160 km. Start v Grosuplju je točno ob 5. zjutraj. Vsak tekmovalec se mora 11. julija do 21. javiti pri startni postaji v Grosupljem.

Praška Sparta v odlični formi.

Praška Sparta gostuje sedaj na Danskem, kjer je porazila Boldkluben (Esbjer) s 13:2 ter Hadersler z 8:4.

Schmeling:Carnera.

Schmeling je podpisal pogodbo, da bo dne 17. septembra proti Primo Carneri branil naslov svetovnega prvaka.

Obračun tekme za svetovno prvenstvo je končan in je dobil Schmeling 106.138 dolarjev, Stribling pa 33.168 dolarjev.

On vedno premisli.

— Gospod šef, ne jezite se, vsakdo se lahko zmoti!

= Zmoti, zmoti! To ni zmota! To je neumnost! A jaz vam vedno pravim: predno napišem kako neumnost, si jo vedno dobro premislim!

M. Zevaccoi

V senci jezuita

Zgodovinski roman. 151

Nato je dejal z glasom, v katerem ni bilo niti najmanjšega trepeta:

»Takoj odprem kralju...«

Magdalena je začutila jasno, da je trdno odločen, zabosti kralja.

»Ne, ne,« je rekla naglo, »jaz sama pojdem odpirat.«

Možakar je skomizgnil nejevoljno z ramami, a ni ugovarjal.

»Kje naj počakam?« je vprašal kratko.

»Pojdi z mano!«

Potegnila ga je seboj in ga porinila v sobo, ki je ležala poleg njene, ni pa bila spojena z njo po vratih.

»Od tod lahko slišiš, če bi kričala,« mu je šepnila tiho. »In takrat.«

»Dobro,« jo je prekinil Ivan Siromak z odurnim glasom.

Ona pa je šla naglo dol in dospela do hišnih vrat baš v trenotku, ko je kralj potrkal nanje...

Ivan Siromak, ki je prisluškoval na vsa ušesa, ju je slišal, ko sta šla gor.

Slišal je glas kralja, ki se je šalil.

Ko sta prišla na vrh stopnic, je že hotel planiti z svojega skrivališča.

Toda premagal se je.

»Kmalu!« je zarenčal sam pri sebi.

Preteklo je nekaj minut.

Globoko molčanje je vladalo v hiši.

Ivanu Siromaku se je stresal kratek, krčevit drget, toda ni se genil. Stal je sredi temne sobe, z razširjenimi nosnicami, roko stisnjeno okrog bodalovega ročnika — ves v tistem razpoloženju duha in živcev, ko se človek izpremeni v zver in se dvignejo na površje stari, podedovani nagoni v svoji skrajni razburjenosti in nadvlada žeja po krvi sleherno drugo čuvstvo.

Bilo je gotovo, da bi bil Ivan Siromak opravil svojo reč mojstrsko, da je sunil kralja v tem trenutku.

Neprestano je ponavljal samemu sebi, da mora čakati znamenja.

Saj ni dvomil, da mu Magdalena Feronova izroči Franca I.; in tako je ugibal na tihem.

»Samo še eno minuto mi je trpeti... morebiti dve...«

In vendar mu je bilo, kakor da so ta kratka trenotja njegovega čakanja cela večnost... Ko je bila prva minuta pri kraju, se mu je zdelo, da čaka že celo uro.

»Na stopnjicah sem mu bližji,« je zamrmral sam pri sebi.

Zlezel je ven brez šuma in se postavil pred vrata sobe.

A tam se je zavedal, da ne more več dolgo čakati...

Iztegnil je roko proti kljuki.

Tisti hip pa se je zaslišal od kljuke suh, kratek glas, kakor da poizkuša nekdo odpreti vrata od znotraj.

Ivan Siromak je stal in se ni mogel geniti, iztezal je roko in se lovil za sapo, kakor da je strela udarila vanj... nato se je dvignila njegova roka...

Toda vrata se niso odprla!

Kakor vemo, se je bil kralj prepričal, da so zaklenjena, on je bil tisti, ki je pritisnil brez uspeha na kljuko.

Mrzel znoj je oblil Ivana Siromaka.

»Zaklenila je vrata!« je zamrmral z zamolklim glasom.

In povzel je takoj nato:

»A kako naj pridem potem jaz noter?...«

Izprva je odrevenel v osuplosti človeka, ki zasledi zločinsko izdajstvo, ki se ga ni nadejal.

»Skozi druga vrata,« je rekel zdajci.

Planil je, obletel nadstropje po vseh štirih sobah, ki so obdajale spalnico Magdalene Feronove in dospel pred vrata, ki je mislil nanje — vrata, skozi katere je stopila lepa Feronka pred Franca I.

Ivan Siromak je rahlo poskusil odpreti.

Komaj se je premagal, da ni zarenčal od besnosti.

Tudi ta vrata so bila zaklenjena!...

Nato se je vrnil na hodnik.

Grizel se je v pest do krvi, da ne bi zakričal.

V naglih halucinacijah, ki so sledile druga drugi v njegovih možganih, se je že videl, kako zakolje Magdaleno, preden je zabodel kralja.

Pritisnil je uho na vrata...

Nato se je spustil polagoma na kolena. Tako — na kolenih, z ušesom pritisnjenim na vrata, je prečakal te ure. In prejšnji čudež se je zgodil narobe: minile so mu kakor par kratkih minut.

Vseh njunih besed ni slišal, ni jih razločil.

Toda ugibal jih je, razumel njih zvok, pretresal vzdihljaje.

Bilo je strašno.

Zdajci pa je razumel, da je končano... in da odide kralj vsak trenutek... V dveh skokih je bil pod stopnjicami ter se stisnil v vogal; mahoma se mu je bila vrnila vsa oblast nad samim seboj...

— — — — — — — — — — — — — —

Kralj je stopil prvi iz sobe...

Magdalena mu je sledila, držeč svečo v roki.

Z naglim korakom se je prepričala, da Ivana Siromaka ni na mostovžu.

Kralj se je napotil po stopnjicah.

Magdalena je postavila svečo na najvišjo stopnjico, skočila naglo navzdol, prehitela kralja in zamrmrala:

»Odprem ti...«

Ko se ga je doteknila mimogrede, je začutil kralj ob njenem dotiku drhtljaj, ki je bil skoraj drhtljaj groze. Zdaj, ko je bila ponehala ljubavna vročica in je bil utešen delirij njegovih čutov, se je vračalo vse njegovo sovraštvo do ženske, ki ga je bila otrovala...

V trenutku, ko je prišla Magdalena Feronova mimo kralja, je zapazila Ivana Siromaka, ki se je krčil v temi, pripravljen na skok.

Z besnim naporom volje se je posilila in ga ni pogledala; šla je dalje, kakor da ga ni opazila...

V teh par trenutkih je mislila tako, kakor misli vsak človek ob uri, ko ve, da nima več časa izgubiti.

Zdaj je bila prepričana, da je kralj nalezel bolezen.

Sunek z bodalom bi bil uničil njeno maščevanje. Tako si je vsaj dejala. In zaključila je: — Ne on, ne sme umreti tako! — baš v trenutku, ko je kralj prispel na poslednjo stopnjico, Ivan Siromak pa je z nekakšnim zadavljenim krikom navalil nanj.

Ta njegov gnevni krik pa je zamrl v grgranju groze.

Preden je mogel Ivan Siromak spustiti svojo roko na kralja, se je zrušil, kakor bi udarilo vanj, v široki luži krvi, ki mu je uhajala iz razparanega grla...

Z bliskovitim zamahom mu je bila zasadila Magdalena Feronova v vrat bodalce, ki ga je držala v roki.

Bleda, kakor smrt in obriznjena s krvjo, je gledala nekaj hipov Ivana Siromaka, ki se je valjal v krčih smrtnega boja...

Hotel se je dvigniti, pomeril jo je s strašnim pogledom in se zrušil nato kakor mrtva gruda.

In njegove oči, ki so ostale odprte, so zijale vanjo z ostudnim izrazom ljubezni in sovraštva.

Smehljaje se z zloveščim usmevom, se je obrnila lepa Feronka k Francu I., ki jo je gledal bled od osuplosti in groze, ne da bi razumel, kaj se je zgodilo.

»Sir«, je dejala, »lepo ste jo odnesli...«

Še enkrat se je premeknil kraljev pogled od Magdalene do trupla, ki sta bila obadva tako strašno okrvavljena in bleda...

In zdaj je razumel!

Zaslutil je, da je bil ta človek nastavljen, da ga ubije!

Razumel je, da ga je zvabila semkaj z namenom umoriti ga, in da ga je le zato otela bodala, ker je bila prepričana, da ne uide smrtonosnemu strupu!

In ko mu je lepa Feronka odprla vrata, je planil ven ter zbežal, blazen od groze in šklepetajoč z zobmi.

XXVI.

Dva sta jahala mimo.

Ravno, ko je pobegnil kralj z znojem tesnobe na obrazu, sta dospela dva jezdeca v največjem diru po Melunski cesti.

Prihajala sta mimo Feronkine hiše, ko je planil kralj iz nje: Franc I. se je skoraj zaletel v konja enega izmed njiju.

»Gospoda!« je kriknil kralj s tako preplašenim glasom, da sta nehote ustavila konja na mestu.

»S čim vam moreva postreči, gospod?« je vprašal eden izmed njiju.

Kralj je naglo pristopil.

»Ali sta plemiča?« ju je vprašal.

»Res bi lahko rekla, da sva, toda to je postranska briga!«

»Gospoda, plemič sem. Ako sta tudi vidva, mi dolgujeta pomoč...«

»Gospod,« je izpregovoril nato drugi jezdec, »ako potrebujete pomoči, vam pomoreva, ne da bi bila radovedna, kakšni so vaši pergamenti.«

»Pri Bogorodici, to je moška beseda!« je vzkliknil kralj, ki se mu je polagoma vračala prisotnost duha. »Bodita torej tako prijazna, razjahajta in pojdita z mano.«

Jezdeca sta se obotavljala v prvem trenutku.

Toda njegova želja je bila izrečena v tako tesnobnem tonu, da sta ubogala.

»Gospoda,« je povzel kralj nato, »ali vidita to hišo? Glejta, pravkar se je zgodil tamkaj strašen zločin... Zvabili so tjakaj žlahtnega plemiča, da bi ga ubili... in če se jim ni posrečilo... je kriva samo previdnost božja... Morilec je v hiši, gospoda.«

»In?« sta vprašala jezdeca.

»Morilca je treba aretirati, gospoda... preden mine deset minut... drugače nam uide...«

Bralec bo opazil, da je kralj govoril o »morilcu«, misleč na Magdaleno Feronovo.

Bal se je namreč, da mu odrečeta svojo pomoč, ako jima pove, da gre za žensko.

Žlahtnemu plemiču, kakor se je sam nazval, se je zdela ta zvijačica popolnoma pravilna.

»V čem Vam lahko pomagava?« je povzel eden izmed obeh plemičev.

izmed obeh plemičev. »Saj niste ranjeni, se mi zdi?«

»Tega ne, smrt božja, a manjkalo je malo. Vidita torej, gospoda, česa pričakujem od vaju. Postavita se pred hišna vrata, dokler se ne vrnem s potrebnimi ojačenji...«

»Adijo, gospod!« je dejal jezdec kratko. »To opravilo ni za naju!«

To rekši sta se zavihtela spet na svoja konja.

Kralj je besno stisnil pest; malo je manjkalo, da ni kriknil:

»Jaz sem kralj... ubogajte, če ne —!«

Toda premagal se je.

Kovčke za potovanje,
ročne torbice, aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtnike, športne pasove itd. nudi v največji izbiri in najnižji ceni. Ivan Kravos, Aleksandrova 13. Maribor. 1856

Dva mlada kanarčka
sta odletela, kdor ju ulovi, se naproša, da ju odda proti nagradi v Stolni ulici 25, vrata 11. 1985

Opremljen kabinet oddam gospodu.
Magdalenska ul. 61. 1987

K mojstru, ker je ceneje!
Cenjenemu občinstvu se priporočam za oddajo novih tapetniških del, kakor tudi popravil. Pri meni dobite madrace že za Din 250.—, otomane za Din 500.-, žične vloge za Din 120.—, rolete, zavese itd., tvornica B. Jagodič. Sedaj Vojašniški trg 1. 1986

Hiša enodružinska,
tri sobe, kuhinja, klet in vrt na prodaj. Pobrežje pri Mariboru, Gozdna ul. 64. 1984

Abonente sprejmem
na dobro domačo hrano po Din 10.— in 12.— dnevno. Slovenska ul. 28. Zasebna kuhinja. 1983

Ročno rjavo torbico
sem zgubila na poti od Betnave na Pohorje. Ker je v torbici drag spomin, ki za drugega nima vrednosti, prosim najditelja, da jo vrne proti nagradi v upravi »Večernika«. 1981

Mesarskega pomočnika,
zmožnega nemščine, vajenega izsekavanja sprejmem. Nastop 15. julija. Naslov v upravi »Večernika«. 1982

Prilika!
Madrace iz čiste ovčje volne enodelne od Din 600.— tridelne od Din 700.— po meri in gotove. Tvrdka B. Jagodič, Vojašniški trg. 1. 1980

Samostojna kuharica
išče nameščenja v oficirski ali uradniški menzi. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Samostojna«. 1979

Pozor!
Pristno klopjansko vino liter po Din 8.— dobite v gostilni Stari Lovec, Meljska c. 58 od danes naprej. Se priporoča gostilničar Hamer. 1989

Izgubljeni
2 veliki pisani šolski knjigi. Najditelj naj ju odda proti plačilu policiji v Mariboru. 1993

Štampilje T. SOKLIČ Maribor Aleksandrova 43
zastopniki se sprejmejo

Vinotoč Macarol
Rošpoh 188, Vinski dol, liter 8.— in 10.— Din. 1991

Brivskega pomočnika
samo prvovrstnega, sprejme salon Mraklič, Cankarjeva ul. 1. 1988

Kupim polico,
visoko ca. 2.50 m, dolgo tudi ca. 2.50 m s predali, visokimi ca. 25 cm. Naslov v upravi lista. 1900

Lepo opremljeno sobo
v bližini parka oddam mirnemu gospodu. J. Govedič, Maribor, Prešernova ulica 19. 2000

Krasen dolgoročni čevljarski stroj
(cilinder) znamke »Singer« takoj na prodaj. Natančna pojasnila se dobe v gostilni na Meljski cesti št. 58. 1975

Razpis.
Krajevni šolski odbor Krčevina pri Mariboru razpisuje dobavo 64 m³ lepih suhih bukovih drv cepank (brez okroglic). Ponudbe takoj, do 15. julija 1931. 1990

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 8 za kavarno »Astorija«. X

Rabljene avto in moto gumi plašče
kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1566

Sami se prepričajte,
kako ceneno dobite aktovke, kovčke, torbice, listnice, usnjate kovčke, kovčke za potovanje, preobleke, goblin torbice, kovčke za kopanje, necesere itd. v novo otvorjeni torbarski delavnici, Kopališka ulica 2. Vsa ta dela se izdelujejo v lastni delavnici. Popravila se izvršujejo garantirano dobro, točno in po najnižji ceni. Se priporoča Karlo Josip, torbar, Maribor, Kopališka ulica 2, Scherbaumov paviljon. 1798

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.